Raadspresentatie Begroting 2027

gemeente dantumadiel

Overzicht (incl. septembercirculaire)

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Baten	84.080	83.021	80.596	76.004	76.628	77.414
Lasten	-81.491	-93.070	-83.484	-77.728	-78.498	-78.147
Saldo baten en lasten	2.589	-10.049	-2.889	-1.724	-1.869	-733
Onttrekkingen	3.362	9.540	3.745	1.404	893	893
Stortingen	-2.767	-1.002	-1.600	-878	-694	-694
Saldo onttrekkingen en	596	8.538	2.145	526	200	200
Resultaat	3.184	-1.512	-744	-1.198	-1.670	-533
RV Septembercirculaire			659	513	547	567
Geactualiseerd resultaat			-85	-685	-1123	34

gemeente dantumadiel

Verloopoverzicht afgelopen jaar

Resultaatvermindering van € 3 mln. wordt met name verklaard door stijging lasten Jeugdzorg en Inkomensondersteuning.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2027
Resultaat Primitieve begroting (november 2025)	2.336
Bijstellingen Jeugdzorg	-3.100
Bijstellingen Inkomensondersteuning (BUIG)	-1.080
Bijstellingen WMO	-209
Vrijval kapitaallasten (doorgeschoven investeringen)	400
Meerjarig opnemen grondexploitaties	484
Effecten Meicirculaire 2026	1.789
PPN: autonome ontwikkelingen	-1.537
PPN: Tijdelijke formatie	-793
Bijdragen uit reserves	1.355
Overige verschillen	-389
Resultaat meerjarenbegroting 2027-2030 (november 2026)	-744

gemeente dantumadiel

Verloopoverzicht afgelopen jaar

Omschrijving	Raming 2027 (nov 25)	Raming 2027 (nov 26)	Mutatie
Baten			
01 Ynwenner en Bestjoer	492	500	8
02 Mienskip	170	176	6
03 Soarch en Wolwêzen	9.881	12.421	2.540
04 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	72	75	3
05 Wenjen en Omjouwing	3.279	4.790	1.511
06 Iepenbiere Romte	2.514	2.574	60
90 Algemiene dekkingsmiddels	57.284	59.736	2.452
91 Overhead	183	324	141
Totaal Baten	73.875	80.596	6.721
Lasten			
01 Ynwenner en Bestjoer	-4.533	-4.749	-216
02 Mienskip	-3.652	-3.968	-316
03 Soarch en Wolwêzen	-37.643	-45.020	-7.377
04 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-481	-580	-99
05 Wenjen en Omjouwing	-4.927	-6.675	-1.748
06 Iepenbiere Romte	-9.613	-10.081	-468
90 Algemiene dekkingsmiddels	-602	-490	112
91 Overhead	-10.864	-11.700	-836
92 VPB	-13	-222	-209
Totaal Lasten	-72.328	-83.485	-11.157
Saldo baten en lasten	1.547	-2.889	-4.436
Ontrekkingen reserves	2.200	3.745	1.545
Stortingen reserves	-1.410	-1.600	-190
Resultaat	2.337	-744	-3.081

Ten opzichte van vorige sheet zien we hier ook de posten waarvoor baten en lasten zijn opgenomen, zoals Oekraïneopvang en Grondexploitaties.

gemeente dantumadiel

Weerstandsvermogen (1)

Omschrijving	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming
(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Beginstand	**15.095**	**12.129**	**7.746**	**6.349**	**5.136**
Onttrekkingen	-6.452	-3.037	-819	-266	-266
Toevoegingen	301	165	165	251	251
Resultaatbestemming (J-1)	3.184	-1.512	-744	-1.198	-1.670
Eindstand	**12.129**	**7.746**	**6.349**	**5.136**	**3.452**

- Weerstandsvermogen daalt onder de door de Raad gestelde grens van € 10 mln.
- Maar het weerstandsvermogen zit voor 2027 (en 2028) nog boven risico-inventarisatie Naris (€ 5,4 mln.).
- De risico-inventarisatie Naris is in de begroting 2027 geactualiseerd om meerjarige effecten van de risico's beter weer te geven.

gemeente dantumadiel

Weerstandsvermogen (2)

- Uit Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen volgt verplichting voor het College om met plan te komen om op termijn het vastgestelde niveau te behalen.

- Dit plan volgt in de Perspectiefnota 2028.

Voorkeur methode minimaal niveau van weerstandsvermogen
Het College heeft de voorkeur het minimaal niveau van weerstandsvermogen te baseren op het afdekken van verliesjaren omdat de andere opties jaarlijks sterk kunnen fluctureren. Wij stellen voor een minimaal weerstandsvermogen te hanteren van € 10 miljoen, gebaseerd op het jaarrekeningresultaat 2019 van afgerond € 4 miljoen nadelig en een jaarlijkse afbouw van € 1 miljoen gedurende 3 jaren (d.w.z. € 4 miljoen + € 3 miljoen + € 2 miljoen + € 1 miljoen). Wanneer uit de risicoinventarisatie van NARIS blijkt dat we een hoger bedrag moeten aanhouden dan € 10 miljoen dan hanteren we het bedrag uit deze risicoinventarisatie.

In het geval dat het weerstandsvermogen daadwerkelijk nodig is om tegenvallers op te vangen kan het weerstandsvermogen onder de gewenst ondergrens van € 10 miljoen komen. Op zo'n moment is het vaak niet mogelijk om het weerstandsvermogen direct weer op het gewenste niveau te krijgen. In de praktijk zal vaak een ombuiging nodig zijn alvorens een aanvulling van het weerstandsvermogen mogelijk is. Het doel van het weerstandsvermogen is ook om de financieel moeilijke jaren door te komen en in die periode aan de wettelijke (toezichts)eisen te voldoen. In deze situatie zal het College in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing rapporteren welke acties worden ondernomen om het weerstandsvermogen (op termijn) weer op de gewenste ondergrens te krijgen.

Beslispunt 3:
In de planning en controldocumenten een vereiste weerstandscapiciteit aan te houden van € 10 miljoen. Dit gebaseerd op het verliesjaar 2019 met een periode van ombuiging gedurende 3 jaar.

Wanneer uit de risicoinventarisatie van NARIS blijkt dat we een hoger bedrag moeten aanhouden dan € 10 miljoen dan hanteren we het bedrag uit de risicoinventarisatie.

Doet zich de situatie voor dat de algemene reserve is gedaald beneden het minimale niveau van € 10 miljoen dan wordt in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing gerapporteerd welke acties worden ondernomen om het weerstandsvermogen (op termijn) weer op de gewenste ondergrens te krijgen.

gemeente dantumadiel

Provinciaal toezicht

Het provinciaal toezicht is geregeld in het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK).

Het GTK is een uitwerking van het wettelijk kader voor het financieel toezicht op decentrale overheden. Het GTK is vastgesteld door de colleges van GS van de twaalf provincies.

Voor het toezicht van de provincie geldt dat er altijd sprake is van repressief toezicht als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- De begroting is naar het oordeel van GS structureel en reëel in evenwicht. De structurele baten dekken de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Als het begrotingsjaar niet structureel en reëel in evenwicht is, dan moet aannemelijk zijn dat dit evenwicht uiterlijk in het laatste jaar van de meerjarenraming tot stand wordt gebracht.
- De jaarrekening en begroting zijn op tijd ingezonden. De jaarrekening vóór 15 juli van het jaar volgend op het verslagjaar en de begroting vóór 15 november van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

gemeente dantumadiel

Provinciaal toezicht

Nadat de benodigde documenten zijn aangeleverd, vormen GS zich een oordeel over het structurele en reële begrotingsevenwicht.

Primair gaat dit om het beoordelen en het elimineren van incidentele baten en lasten.

Bij het begrotingsonderzoek maken GS onder andere gebruik van het risicomodel. De parameters zijn hiernaast opgenomen.

Structureel en reëel evenwicht	
1	Structureel begrotingsresultaat N
2	Structureel begrotingsresultaat N+1
3	Structureel begrotingsresultaat N+2
4	Structureel begrotingsresultaat N+3
5	Structureel resultaat jaarrekening N-2
6	Lasten (totaal) sociaal domein hoger of lager dan geraamd in laatste jaarrekening
Onderhoud Kapitaalgoederen	
7	Aantal actuele beheerplannen (wegen, kunstwerken en gebouwen)
8	Achterstallig onderhoud (ja/ nee, herstelplan?)
9	Lasten beheerplannen correct geraamd in begroting?
Taakstellingen, Bezuinigingen en Ombuigingen	
10	Taakstellingen, Bezuinigingen en Ombuigingen (opgave gemeente)
Weerstandsvermogen	
11	Weerstandsratio (oordeel gemeente)
12	Risicobedrag per inwoner (vergeleken met gemiddelde provincie/landelijk)
13	Algemene reserve per inwoner (vergeleken met gemiddelde provincie/landelijk)
Kengetallen	
14	Netto schuldquote
15	Solvabiliteitsratio
16	Onbenutte belastingcapaciteit (wendbaarheid)(OZB, Afval en Riool)
Grondexploitaties	
17	Kengetal grondexploitaties
18	Nog te maken kosten grondexploitaties
19	Nog te realiseren opbrengsten grondexploitaties
Verbonden partijen	
20	Structurele lasten (bijdrage aan) verbonden partijen

gemeente dantumadiel

Schriftelijke (technische) vragen

Zijn er nog vragen over de ontvangen beantwoording?